

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica V. De ira reprimenda. Ego autem dico vobis, quia omnis qui
irascitur fratri suo, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

quæ tibi forte appareat. Atque idcirco quod
toties audivisti, *Ab omni specie mala te contine.*
1. Theff. 5. *Noli judicare secundum faciem. Minue offendicu-*
Ecc. 17. *lum, & nimis odito execrationem.*
Vide in 2. parte Hebd. 1. & 3. post Pascha,

nec non Dominica 4. ubi hæc proponitur Veri-
tas.
Inordinata quævis affectio, licet parum
sit mala, non est tamen parvum malû.

DOMINICA QUINTA
POST PENTECOSTEN.
DE IRA REPRIMENDA.

*Ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit
Judicio. Matth. 5.*

VERITAS PRACTICA.

Hæc est ira nostræ iniquitas, quod in aliis sem-
per injusta, semper in nobis justa videatur,

VEL SIC

Hoc ipso ira est injustior, quod nulli unquam
irascenti, sua ira videtur injusta.

RATIO EST, Quia hoc ipso aliquid est inju-
stius, quod & pluribus, & quò majorem infert
injuriam,

Sed ira, hoc ipso pluribus & majorem infert in-
juriam, quò minus irascens videtur injusta.

Ergo & est injustior, & proinde magis cavenda:
sive, ne excitetur, sive ne excusetur.

I. P U N C T U M.

UOD occurrit hodie Evange-
lium, ipsa sunt sermonis in
monte habiti verba quæ conse-
quenter occurrunt consideran-
da. Sic enim post antecedentia
considerata pergit Dominus:

Dico autem vobis, quia nisi abundaverit Justitia
veltra plusquam Scribarum & Pharisaorum,
non intrabitis in regnum caelorum. Audistis, quia
dictum est antiquis: non occides, qui autem occi-
derit, reus erit Judicio. Ego autem dico vobis,
quia omnes qui irascitur fratri suo, reus erit ju-
dicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca, reus
erit concilio, qui autem dixerit, fatue, reus erit
Hayneque Pars tertia.

gehenna ignis, Si ergo offeres munus suum ad al-
tare; Et quæ sequuntur.

Ex quibus primum illud liquet quàm longè
perfectius sit Evangelium lege Mosæica, & quàm
supra religiosiores illos antiquos quales erant
Pharisei, nos religiosissimi & perfectissimi esse
debeamus, cum illis tantum expressè vetare-
tur homicidium; nobis autem ipsa ira, seu ipsa
prima causa unde est homicidium, ad quod ex
iracundia venit per quosdam gradus qui ex-
primuntur; Nempe si quis iratus dixerit, raca,
id est, si ex commotione aliquid injuriosum pro-
tulerit, licet nihil in particulari significet. Tùm
verò id erit acerbius, quando fatuum pronuntia-
rit, quæ est injuria certæ & notæ significationis,
unde tandem procedunt rixæ, contentiones, &
homicidia.

Uti igitur ad radicem securis ponatur, de ira
reprimenda seriò est cogitandum; & quia, ut
ait S. Augustinus, *Nulli irascens ira sua videtur*
injusta; hoc ipso, ait proposita Veritas, est ira in-
justior & hoc ipso magis cavenda.

Ratio autem quæ affertur est evidens, quoad
primam saltem partem qua declaratur quid sit
injustum & quid injustius. Nempe hoc est ex
communi sensu injustum, quod est injuriosum
seu quod injuriam affert alteri; unde quo quid
graviorem injuriam afferet, & quò pluribus in-
feret, erit illud certè injustius, nonne hoc patet?
Nonne idcirco poena gravior denuntiata est di-
centi raca quam irascenti? & dicenti fatue,
quam dicenti raca? Quia videlicet in his po-
stremis injuria major est, & est injustior ille, qui
sic aperte infamat fratrem suum quàm qui levius
afficit,

afficit. Nunquamne id tibi accidit? Nunquamne injuriam hanc intulisti? & quomodo reparasti? O quam providè Sapiens: *Quæ viderunt oculi tui, ne proferas in iurgio cisò: ne postea emendare non possis, cum dehonestaveris amicum tuum.*

Prov. 25.

II. PUNCTUM.

SED ira hoc ipso pluribus & majorem infert injuriam quò minus irascenti videtur injusta.

Nam sic iratus credit se habere causam irascendi, & causam illam refundere necesse est, non modò in proximos quibus irascitur, sed & in ipsum Deum qui permittit occasiones quas iratus vocat causas iræ suæ. Quàm verò id sit injuriosum & Deo, & proximo, & ipsi irascenti, paulò attentius considera. Deo quidem, quia facit Deum auctorem sui peccati. *Qua impietate nihil detestabilius, esse putat S. Augustinus. Nunquid irritum facies Dei judicium ut tu justificeris? Et quidem Deus auctor est seu causa permittens aut etiam effectrix illius incommodi quod sentire homo potest & unde succenditur: sed cur ita succedatur & exardescat, solius hominis culpa est qui tale incommodum sic volente Deo, patienter ferre deberet. Quid times contra Deum spiritus tuus, ut proferas de ore tuo hujuscemodi sermones? Nunquid iniquitas apud Deum? absit.*

Et. de ordine.

Job. 40.

Job. 15.

Rom. 9.

Deinde verò si in eos à quibus se læsum iratus credit, causam iracundiæ suæ referat, mirum quantis illos probis læcessat, quàm multis se purgando verbis utatur, & quàm multò pluribus ad infimulandos alios atque in invidiam adducendos abutatur, quæ omnia quantam seculum invehant injuriam quis non videt. *Vir enim iracundus provocat rixas. Et rursum: Ira non habet misericordiam nec erumpens furor: & impetum concitati ferre quis poterit?*

Prov. 15.

Ibid. 27.

Ac denique sic sibi injuriosus est ipse iratus, cum vel negat se posse continere, vel cum nunquam aut serius peccatū agnoscit cujus causam à se excludit; atque ita vix unquam Deo, vix proximo & vix sibi placatus miseriam vivit vitam, & in sempiternum ruit interitum, unde Sapiens, *Iracundia animositatis illius, subversio illius est, & apud Jobum, quid perdis animam tuam in furoribus tuis?*

Ecclesi. 1.

Job. 15.

III. PUNCTUM.

HOC ipso est igitur ira injustior quò nulli irascenti sua ira videtur injusta; Nam sic pluribus nocet & graviores infert injuriam, quò uno verbo omnem dixeris injuriam. Sic de Caino dicitur, *Quod à Sapiaentia recessit injustus in ira sua: quia v. delictet prætendebat causas iræ suæ.*

Sap. 10.

His iracundis aptè S. Gregorius in suis admonitionibus, Nonnunquam verò, inquit, quod est gravius, ira sua stimulum, justitia zelum putant, & cum vicinis virtus creditur, sine metu culpa cumulat. Et post pauca: Admonendi sunt iracundi, ut amulationi quam se habere existimant, mansuetudinem subiurgant. Idcirco namque Spiritus sanctus in columba & in igne monstratur, quia videlicet omnes quos implet & columba simplicitate mansuetos, & igne zeli ardentes exhibet. Nequaquam ergo Spiritu sancto plenus est, qui aut in tranquillitate mansuetudinis, forvore amulationis deserit; aut rursum in amulationis ardore, virtutem mansuetudinis amittit.

3. parte

Past.

adm. 17.

Itemque in alia admonitione: Sape verò, inquit, dum quosdam major scientia erigit à ceterorum societate disjungit, & quasi quò plus sapiunt, eò à concordia virtute desipiunt. Hi itaque audiant quid per semetipsam Veritas dicat, habete Sal in vobis, & pacem habete inter vos. Sal qui pax sine pace non virtutis est donum, sed damnationis argumentum. Quo enim quisque melius sapit, eò deterius delinquit, & idcirco inexcusabiliter & multò majus merebitur supplicium quia prudenter, si voluisset, posset evitari peccatum. Quibus quoque rectè per Iacobum dicitur, quod si zelum amarum habetis inter vos, & contentiones sunt in corde vestro, nolite gloriari, & mendaces esse adversus veritatem, non est ista sapientia descendens à sursum, sed terrena, animalis, diabolica: quæ autem desursum est Sapiaentia, primùm quidem pudica est deinde pacifica. Pudica videlicet quia castè intelligit; pacifica autem quia per elationem se minime à proximorum societate disjungit.

Adm. 23.

Iac. 3.

Admonendi sunt dissidentes, ut norerint quod tam diu nullum boni operis Deo sacrificium immolant, quàm diu à proximorum Charitate discordant, scriptum namque est, si offers munus suum ad altare, &c. Ex qua præceptione pensandum est quorum hostia repellitur, quam intolerabilis culpa monstratur.

Diacresne

Diceretne tuam illam culpam quã tam facile commoveris in alios, & tam difficile reconciliaris, culpam esse intolerabilem: cum vix eam esse culpam agnoscas? O quantum nostris palpamus vitis! o quantum nocet ista palpato!

Plura ex aliis partibus passim occurrunt quæ huc facile revocari possint, sive de ferendis & condonandis injuriis; sive de ipsa comprimenda ira, sive de mansuetudine, sive de reconciliandis animis; præsertim verò hæc opportuniore designantur loca.

In 1. parte, In Vigilia natalis Domini, Die 16. Januarii. Dominica 5. post Epiphaniam.

In 2. parte, Feria 3. post Sexag. Feria 3. post Dom 2. Quadrag.

Tota Hebdomada 3. Quadragesimæ, & Feria

2. quartæ Hebdomadæ. Dominica Palmarum. Feria 3. Hebdomadæ 3. post Pascha, ubi referuntur decem injuriæ quæ per iracundiam inordinatam Christo inferuntur.

In hæc 3. parte: Feria 3. Hebdomadæ 3. Feria 4. Hebdom. 4. Tota hæc pene sequenti quinta Hebdomada, præsertim Feria 2. 5. & 6. Feria 4. & 6. sextæ Hebdomadæ. Feria 3. Hebdom. 9. Feria 5. Hebdom. 10. Feria 3. Hebdom. 14.

In 4. parte, Feria 4. & 5. Hebdomadæ 16. Dominica 21. Ubi hæc non silenda declaratur Veritas:

Quidquid profers ne parcas aliis, contra te profers, ne parcat tibi Deus.

FERIA SECUNDA.
DE EXCELLENTI CASTITATE
QUAM A SUIS EXIGIT CHRISTUS
DOMINUS, HIS VERBIS.

*Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te.
Et si dextra manus tua scandalizat te, abscide eam.*

Matth. 5.

Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum. Marci 9.

VERITAS PRACTICA.

Qui non servat consilia quia non sunt praecepta; nec ipsa etiam praecepta servabit.

RATIO EST, Quia quando quadam inter se sunt ita connexa, ut unum ex alio pendeat, qui unum deserit, deseretur ab alio.

Sed ea quæ sunt consilia & praecepti, in hac præcipua materia Castitatis, sunt ita inter se connexa ut unum ex alio pendeat.

Ergo si unum deseris, & aliud te deseret; si consilia non servas, nec servabis praecepta, seu potius, ut praecepta serves, serva consilia.

I. PUNCTUM.

CUM praecepta quædam Decalogi Christi Dominus in illo suo sermone suscepisset declaranda: Audistis, inquit, quia dictum est antiquis, non mœchaberis? Ego autem dico vobis, quia qui viderit mulierem ad

concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te. Et cætera. Ubi tria refert Dominus: primum ipsum præceptum de non mœchando, quod approbat & confirmat; deinde explanationem præcepti quæ comprehendit etiam concupiscentiam internam, adeo ut qui viderit & concupierit mulierem, jam peccarit. Tertium denique, ut ipsum aspectum contineas, ne concupiscas. Hoc est enim sibi erucere oculum, dum ejus usus continetur. Ex occasione autem oculi erucendi, etiam manus abscindendæ meminit: & alias, pedis amputandi. Quæ tria membra corporis, tria significant ad excellentiam Castitatis multum conducunt. Primum quidem per oculum, ne omnino conjiciatur in mulierem. Secundum quod per manum designatur, ne ullo modo tangatur mulier, aut familiarior cum ea conversatio habeatur. Tertium in pede adumbratum, ut ipsæ etiam evagationes per urbem, circuitus & concursus, quam caute fieri poterit evitentur.

Atque hæc tria sic expressa, non sunt ita certè imperata sicut in cœhari & concupiscere, sunt enim tantum monita & consilia: Sed ne putes propterea minus esse observanda: nam hæc est certa veritas, *Quod qui non servat consilia quia non sunt præcepta, vix aut ne vix omnino ipsa præcepta servabit.* Ratio quæ affertur universalis est, atque in eo fundatur quod de mutua aliquorum inter se connexionem dicitur, quæ quando tam arcta est & constricta, ut unum ab alio naturali quadam consecutione pendeat, sic etiam naturaliter & quasi necessarîo fit ut unoposito vel sublato, ponatur aliud vel tollatur. Hoc videre est in naturalibus, in artificialibus, in civilibus, in moralibus & divinis. Tolle radicem ab arbore, an erit fructus? Si nullum est ædificii fundamentum, aut si fundamentum in arena ponitur: qualenam erit ædificium? Si nulla fides sit inter homines, si nulla in civitate justitia, si nullius in mundo jus servatur, & æquum bonum: an erit pacata Civitas? Sint inordinati omnes ejusquam motus, nihil in eo cum ratione fiat; an erit in illo virtus homine? Si denique divinam tollis gratiam, nonne tollis æternam gloriam? Quia videlicet tanta est connexio inter illa naturalia vel artificialia, civilia, moralia, & divina, ut qui unum ex alia detrahit, utrumque subtrahat. O quanta inde in animum tuum pernicies cum divina deseris unde æterna pendet! Aut cum humana non satis curas quibus divina connectuntur! *Qua in juvenute tua non congregasti, quomodo in senectute tua invenies?*

Eccles. 25.

II. PUNCTUM.

SED ea quæ sunt consilii & præcepti in hac præcipue materia Castitatis, sunt ita inter se connexa, ut unum ex alio pendeat.

Nempe ex visu aut conversatione familiari sic excitatur concupiscentia, & alii lethales motus, ut propterea Sapiens sapientissimè & subtilissimè monuerit: *Ne respicias mulierem multivolum, ne forte incidas in laqueos illius. Cum salatrice ne assiduas sis, nec audias illam ne forte peras in efficacia illius. Virginem ne conspicias, ne forte scandalizetis in decore illius. Noli circumspicere in vicis civitatis, nec aberraveris in plateis illius. Averte faciem tuam à muliere compra, & ne circumspicias speciem alienam. Propter speciem mulieris multi perierunt, & ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit: speciem mulieris aliena vultu admirati reprobi facti sunt, collo quiunt animi*

Eccles. 9.

illius quasi ignis exardescit. Cum aliena muliere ne sedas omnino, ne forte declinet cor tuum in illam, & sanguine tuo labaris in perditionem. Quid clarius quid expressius? Itemque in eodem libro; Omni homini noli commorari: de vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri: melior est enim iniquitas viri quam mulier benefaciens, & mulier confundens in opprobrium. Quis dicat, mihius periculosum est castitati conversari cum malo homine, quàm cum bona muliere quæ facile inducit hominem in peccatum & in confusionem.

Job. 42.

Sic conformiter sancti omnes loquuntur Patres, imprimisque divus Gregorius ad hæc Jobi verba; *Pepigi fœdus cum oculis meis ut ne cogitarem quidem de Virgine: UT enim cogitationes cordis castè servare potuisses, fœdus cum oculis pepigi, ne prius incausè aspiceret quod postmodum in vitis amaret. Valde namque est grave quod caro deorsum trahit, & semel species formæ, corvis per oculos illigata vix magni lucit amnis manu solvitur. Ne ergo quadam lubrica in cogitatione versemus, providendum nobis est quia intueri non deset quod non licet concupisci. Ut enim munda mens in cogitatione servetur à lascivia voluptatis suæ, deprimendi sunt oculi quasi quidam RAPTORES AD CVLPAM. Et ibidem explicans illa Jeremix Verba: *Ascendit mors per fenestras nostras. Quisquis per has corporis fenestras incausè exterris respicit, plerumque in delectationem peccati etiam nolens cadit, atque obligatus desisteris, incipit velle quod noluit.**

Job. 37.

22. Mor. 3.

Ier. 9.

Ithron. 3.

Nonne hoc ipsum est quod habet propositio? Nonne est illa connexio quam dicimus inter consilium, ne aspicias: & præceptum, ne concupiscas? cum ab uno tam facile itur ad aliud, ut etiam quasi nolens & quasi invitus, eò pertraharis. O quàm nimis verè dictum, *Oculus meus de-*

III. PUNCTUM.

QUI non servat ergo consilia quia non sunt præcepta, nec ipsa etiam præcepta servabit; Quia præceptum ita pender à consilio, ita se invicem utraque ligant & sociant, ut dissoluto uno, solvatur & aliud. Desperasti omne consilium meum: *Propterea ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo, cum vobis id quod timebatis, acciderit. Unde iterum sapienter Sapiens: Fili sine consilio nihil facies, & post factum non pariteris. In*

Prov. 1.

Eccles. 32.

via

via ruina non est, & non offendes in lapides; nec credas te via laboriosa, ne ponas anima tua scandalum. RESISTO seductionibus oculorum, dicebat S. Augustinus, ne implicentur pedes mei quibus ingredier viam tuam: & erigo ad te invisibiles oculos ut tu ovellas de laqueo pedes meos.

10. Conf. 34.

Quando ipse actu & de facto eruentus esset oculus, ad evitandum vel unum peccatum, Expediret, inquit Dominus, ut unum membrorum deperires quamvis totum corpus perires: Quamvis magis cum sit tantum temperandus aspectus? Quod certe ipsi Ethnici docuerunt & fecerunt; Sancti vero Viri qui non fecerunt, sancti esse de-

Mat. 17.

sierunt. Disce aliorum exemplo sapere; disce & tuo qui nimis forsitan expertus es quantum ab oculo, à manu, & à pede inesset damni & detrimenti. Nec sanctior Davide, nec Samson fortior, nec Salomone potes esse sapientior. Memento semper quod Paradysi colonum de possessione sum mulier ejeceris. Sic apte S. Hieronymus.

Ep. I. ad Nepot.

Vide in 1. parte, Feria 6. Hebdomadae 4. in Adventu, ubi demonstratur:

Securior est Castitatis victoria fugiendo, quam pugnando.

FERIA TERTIA.
DE TRIPLICI HOMINVM GENERE
QUI HIS TRIBUS NOMINIBUS EXPRIMUNTUR,
OCVLO MANV, ET PEDE;
QUIQUE UT NOBIS SCANDALO ESSE
POSSUNT, ITA DEBENT A NOBIS
AMPUTARI SEU CAVERI.

Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum & proiice abs te.
Et si dextra manus tua; & si pes tuus te scandalizat, amputa illum.

Matth. 5. & 18.
Marci. 9.

VERITAS PRACTICA.

Solum pietatis genus est in re salutis adversa, suis esse crudelem.

RATIO EST, Quia quando agitur salus anima, quicumque illi sint quibuscum agitur, solum pietatis genus est, esse efficacem.

Sed in tali occurssu, esse efficacem cum suis, perinde est ac illis esse crudelem.

Ergo solum pietatis genus est in re salutis adversa suis esse crudelem. Quod certe assenta est consideratione dignum.

I. PUNCTUM.

SANCTORUM Patrum is est communis sensus, ut his nominibus, oculo manu & pede, Parentes universim, Propinqui, affines & amici intelligantur. Non de membris cor-

poralibus loquitur sed de amicis, inquit sanctus Chrysostomus. In dextro oculo & manu, propinquorum affectus intelligitur, ait sanctus Hieronymus: rursusque, omnis truncatur affectus & universa propinquitas amputatur, ne per occasionem pietatis, unusquisque credentium scandalis pateat.

Quia vero hi possunt esse in triplici genere ut sint superiores, æquales, vel inferiores, sic aptè exprimuntur his tribus membris; nempe Oculo, Superiores, ut Pater, Dominus, Magister: Manu, Æquales ut frater, cognati, socii, amici: Pede Inferiores ut filii, servi, discipuli.

Sunt autem nobis scandalo, quando sunt causa peccati, quando vel nimio affectu, cultu, respectu, & eorum denique consideratione omitimus bona quæ alioquin videmus agenda, vel committimus mala quæ alioquin non aude-remus. Quid tum igitur factu est opus?

erue

erue oculum & projice abs te, abscinde manum, & pedem amputa, id est, discede ab illis aut ab eorum cultu: ne ullo eorum affectu propterea pecces: nullo plane, & potius illis renunties: sicut jam pridem monuit Sapiens: *Ne pro his omnibus confundaris: & ne accipias personam ut delinquas. Quod sit tibi durum, impium & crudele videri.* Audi Divum Hieronymum: *Solum pietatis genus est in hac re, esse crudelem. Nempe ubi agitur animæ salus solum pietatis genus est esse efficacem, id est, totum illud adhibere quod est necessarium. Nonne id meretur salus animæ? Quam dabit homo commutationem pro anima sua? Cur alioquin dixisset Sapiens: Agonizare pro anima tua, & usque ad mortem certare pro iustitia? Quantum laborat homo, ait S. Augustinus, quando mors imminet, fugiendo, latendo quidquid habet dando, & se redimendo, laborando, cruciatus molestiasque sustinendo, medicos adhibendo, & quidquid aliud homo potest? si ergo labore tanto, tanto conatu, tantis impenditis, tanta instantia, tanta vigilantia, tanta cura agitur ut aliquando plus vivatur: quomodo agendum est ut semper vivatur? Et, si prudentes dicuntur qui omnibus modis agunt ut differant mortem, & vivant paucos dies, ne perdant paucos dies; quam stulti sunt qui sic vivunt, ut perdant diem æternum? Vellesne ex his esse stultis?*

II. PUNCTUM.

SED in tali occurso esse efficacem cum suis, perinde est ac illis esse crudelem.

Primo est magis explicandum, quinam sit ille occurso seu casus in quo agatur cum aliis de salute tua. Quando videlicet talis est affectus erga quodlibet horum hominum genus de quibus dictum est, ut propterea pecces, vel nimis eos amando vel ex nimio eorum amore, cultu, timore & aliis affectibus, nonnulli acquiescendo & consentiendo pravitati. Tunc manifestè salus animæ agitur, non modo quia peccas sed quia tale peccatum nisi maturè provideas ita est connaturale & proprium, ut vix agnoscas, vix respicias & convertaris, ac tandem percas. Nam præterquam quod regitur pio quodam respectu, nec fortè malum apparet; tanta est naturæ corruptæ in hac materia deceptio & fallacia, ut quod magis animus inveteretur in vitio, eo minus illud ientiat & doceat. Nolite credere

Mich. 7, amico, & nolite considerare in duce, ab ea qua dormit in sinu tuo, custodi claustra oris tui: quia si-

lius contumeliam facis Patri, & filia consurgit adversus matrem suam, & nurus adversus socrum suam, & inimici hominis domestici ejus. Hæc Propheeta, cum Christus Dominus; unde apparet, quale utrimque damonū imminet sive à filio, Patri: sive à patre, filio. Unde *Charies bellicus* dicitur à S. Hieronymo quod ex utraque parte vicissim impetat & vim faciat. Sicutaque agitur animæ salus & illius qui scandalizat, & qui scandalizatur, & qui est causa peccati, & qui causam in se admittit; *Scandalizabuntur & invicem tradent.*

At quale tandem remediū, ut sit opportunū & efficacē? Nēpe ut pater à filio, & filius à patre, ut dilectus à dilecto, amicus ab amico, frater à fratre, discipulus à magistro separentur, divellantur, discendantur, seu res ipsa commercio & contubernio: seu consuetudine seu affectu, quovis denique fiat modo, ita fiat ut jam affectu nihil prius indulgeatur, hoc est unicum & singulare remediū, sed nonne hoc crudele? Nonne hoc ipsum quod Christus Dominus affirmabat, *Nolite arbitrari quod venerim pacem mittere in terram, non veni pacem mittere sed gladium veni enim separare hominem adversus patrem suum & filium adversus matrem suam, &c.* Quidquid contra reclamat natura, quidquid sanguis opponat, quidquid affectus, pietas, & totus mundus objiciat. *Non dixit prælum, inquit D. Chysofostomus sed quod difficilius gladium, asperitate Verborum excitans. Admirare tam aspera in tam miti Jesu.*

III. PUNCTUM.

SOLVM ergo pietatis genus est in hoc esse crudelem negotio.

Oportet nempe esse efficacem; nonne in id consensisti, ubi agitur animæ salus? At nonne efficacitas in hoc uno vertitur ut nullo modo affectui contra salutē indulgeatur? Ad hoc quid dicis, quid opponis nisi quia nimis hoc durum, nimis crudele? Fatendum est, crudele esse; sed non nimis, nec ita durum quin emolliiri possit alio præstantiori pietatis affectu, nempe Christi & salutis animæ. Nam, ut ait idem S. Hieronymus, *Facile rumpit hac vincula amor Christi & gebenna timor. Facile peccus obdurat mundo & emollit Christo, qui Christum loquentē audit. Qui amat patrem aut matrem plusquam me non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam & sequitur me non est me dignus. Qui invenit animam suam perdet illam, & qui perdidit animam suam*

suam propter me, inveniet eam: Ubi rursus S. Hieronymus: *Amandi parentes & filii post Deum; quod si uterque amor servari non possit, odium in juos, pietas in Deum est.*

Dicitur odium sicut & crudelitas ratione videlicet efficacitatis, quæ talis est in effectu quasi si odium & crudelitas in affectu esset, cum tamen non desit pietas & mansuetudo, sed tale genus est pietatis ut sit odium & crudelitas. *Qui dixit patri suo, & matri suæ, nescio vos, & fratribus suis ignoro vos, & nescierunt filios suos. Magna crudelitas! At vide pietatem: Hi custo-*

dierunt eloquium tuum & pactum tuum servaverunt: iudicia tua, o Jacob, & legem tuam, o Israel. Hac amulare, in his esto; Audi Sapientem: A filiis tuis carve & à domesticis tuis attende. Audite me Magnates, & omnes populi, & Rectores Ecclesie auribus percipite. Filio & mulieri, fratri & amico non des potestatem super te in vita tua, & non dederis alii possessionem tuam ne forte poeniteat te. In omnibus operibus tuis præcellens esto; ne dederis maculam in gloria tua. Quam mundus vocat civilitatem & splendorem, divina Scriptura vocat maculam. Utri magis credes?

Eccles. 32. Ibid. 33.

FERIA QVARTA.

DE PERFECTA MORTIFICATIONE TRIPLICIS CONCUPISCENTIAE, IN HIS ETIAM CHRISTI DOMINI VERBIS COMPRÆHENSÆ.

Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum & proiice abs te.

Et si dextra manus tua; & si pes tuus te scandalizat, amputa illum.

Matth. 5. & 18. Marci 9.

VERITAS PRACTICA.

Quò minus Concupiscentiæ mortificabis, eò magis à Concupiscentia mortificaberis.

RATIO EST, Quia quò minus Concupiscentia per mortificationem ressecabis, eò plus semper supererit immortificatum & ressecandum.

Sed quò plus supererit Concupiscentia ressecandum, eò major eris in ea mortificanda labor & molestia: quod est magis à concupiscentia mortificari.

Ergo & quò minus Concupiscentia mortificabis, eò magis à Concupiscentia mortificaberis: Ac proinde cum à perfecta mortificatione nihil te magis deterreat quàm labor, discas minorem esse laborem in perfecta quàm in imperfecta; sicque excitare potius ad illam perfectam, quàm ab ea retraharis quòd sit perfectior,

I. PUNCTUM.

TRIPLEX concupiscentia quæ hic etiam designatur oculo, manu & pede, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ de qua S. Joannes in Epistola sua. Concupiscentia carnis per *manum* exprimitur, quæ est symbolum sensua-

litis prout communiter intelligitur illud Sapientis, *Manus in manu non erit innocens*; Et de *Prov. 11. impudica, expressè alius, Vincula sunt manus illius.* Concupiscentia oculorum ipso aperitè oculo declaratur de quo sic Ecclesiastes, *Non saturatur oculus visus*, id est cupiditas habendi nunquam expletur.

Deniq; superbia vitæ per pedem adumbratur, de quo *Psaltes: Non veniat mihi pes superbia,* id est motus seu affectus. Quod si pes ille venerit, si te manus si oculus scandalizaverint, si qui uno verbo triplicis hujus concupiscentiæ motus insurgant: statim reprimendi, & tam perfecte atque integrè mortificandi sunt, velut si ipse oculus erueretur, si pedes aut si manus amputarentur. *Mortificate membra vestra quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem.* *Coloss. 3. 1. Tim. 6. Concupiscentiam malam, hæc est securis ad radicem ponenda, nam radix omnium malorum est cupiditas. Hæc est arbor bona faciendæ & fructus ejus bonus, id est, ab ipsa radice progrediendum, aut arbor mala faciendæ & fructus ejus malus; alioquin nihil fiet.*

Et quia difficultatis horror, ab illa perfecta mortificatione te plerumq; solet avertere; audi & expende veritatem propositam; *Quo minus Concupiscentia mortificabis tanto magis à concupiscentia*

puscentia mortificaberis: Non diminues laborem & mortificationem, sed augebis: tantum abest ut parcendo mortificandis integre concupiscentis tibi & labori parcas, quin potius in te mortificando longè magis laborabis, quia videlicet quò minus refecabis, eò plus semper restabit in te refecandum. Sunt enim in unoquoque nost-um certi gradus vitiose cujuspiam qualitatis, ex quibus quantò pauciores demas, certum est quòd eo plures remàent, ut in aqua calida ubi fuerint octo gradus caloris, si uno tantum aut altero refrigescat, nonne alii septem aut sex gradus remanebunt? Sic de superbia in animo, de voluptate, de avaritia, & de omni prava concupiscentia, quæ habet suos naturales & acquisitos gradus, quibus crescit aut decrescit, eà proportionem quâ similes vel contrarii motus exercentur. S. edicitur in Scripturis Deus punire à facie malitia nequitiam, id est, à gravitate nequitia: quæ per plures malitiæ gradus multiplicata cernitur. Sic Sapiens de quodam nequissimo: *Sapientem nequitia sunt in corde illius. Id est, vel multæ numero nequitia, vel unius & ejusdem nequitia multi gradus. Nostine quanti sint in te? Si te ignoras, periculosum est: si tuam nosti malitiam, nec emendas, et verò id perniciossimum.*

Osee 10.

Prov. 26.

II. PUNCTUM.

SED quò plus supererit Concupiscentia refecandum, eò plus semper laboris & molestia tibi restabit in ea mortificanda. Quod est ab ipsa Concupiscentia magis mortificari, & affligi.

Nam tota quam pateris difficultas in exercitio virtutum non aliunde nascitur quàm ab immortificata concupiscentia. Si labor est in te humiliando, superbia est quæ huic humiliatiioni repugnat, & quanta est superbia, tantus est labor. Nonne id jam audivisti ex Propheta: *Superbia tantum est, quiesce*: quiesce ab illis inquirendis causis tuæ difficultatis: superbia sola in causa est. Quiesce à superbia, non laborabis in humilitate exercenda. Quiesce, seu quietem tuam præpone vanitati, ambitioni, & aliis concupiscentiis; præstat enim quiescere sine mundana gloria, quàm in ea comparanda semper laborare sine ulla quiete. Nonne si Israelitæ non possident pacificè terrâ promissam, hostes sunt Amorrhæi; Jebusæi & alii quos non ad intercessionem usque deleverunt? Et quanti super sunt hostes robore & numero, tot tantæ que sunt illis difficultates ne tranquille vivant; sic planè

H. 30.

tecum. Si nolueritis interficere habitatores terræ: qui remanserint, erunt vobis quasi clavi in oculis, & lanceæ in lateribus, & adversabunt vobis in terra habitationis vestra. Tunc es ille qui conturbas Israel? Dicebat Achab Eliæ: cui Propheta respondens, *Non ego, inquit, conturbo Israel, sed tu & domus patris tui, qui reliquistis mandata Domini. Non est Religio, non est virtus, non est humilitas, non Superior, non regula, non quidquam aliud præter te præter tuam pravam concupiscentiam, quod te conturbet & laborem præbeat. Tolle cupidinem & invenies requiem, dimitte omnia & invenies omnia; Lege caput integrum, & mirare tuam ignaviam si veritati credis; aut stupiditatem, si non credis.*

Num. 33.

3. Reg. 18.

l. 3. de

imitat.

Chr. c. 20.

III. PUNCTUM.

QUO minus igitur Concupiscentia mortificaberis, eò magis à Concupiscentia mortificaberis: eò magis in te mortificando laborabis: quia causa laboris & molestia, quæ est immortificata cupiditas, tantò magis erit immortificata, & tantò erit major causa, seu tantò majoris molestia causa, quantiò minus erit mortificata cupiditas.

Qui timent pruina, irruet super eos nix, quæ certè gravior est quàm pruina. Propter frigus, piger arare noluit, mendicabit ergo æstate, & non dabitur ei. Nonne id gravius quàm arare? Omnis piger semper in egestate est, ait idem ad excitandam scilicet diligentiam, in qua si labor est, longè est major in egestate toleranda. Sic Apostolus: Qui parè seminat, parè & metet: & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Id est, qui se parè mortificat, modicum sux mortificationis fructum feret: qui verò plenè & perfectè, atque adeo se totum suis purgat cupiditatibus; aut non laborabit, aut labor erit gratus, qualis est eorum qui messem colligunt. Qui cupiditates tollit, & metus sustulit, inquit S. Cyprianus, nam ex cupiditatis metus veniunt; qui cupiditates vincit, de peccato triumphat; qui cupiditates vincit, malum generis humani sub pedibus suis jacere ostendit; qui cupiditates vincit, pacem sibi perpetuam dedit; qui cupiditates vincit, libertatem sibi quod est etiam ingenis difficillimè reddidit. Qui dominari verò nescit cupiditatibus, ait sanctus Ambrosius, ut quasi equus rapitur indomitus, volvitur, obscuritur, lanitur, affligitur.

Job. 6.

Prov. 20

Ibid. 21.

2. Cor. 9.

l. de Dis

ciplina.

l. 1. de

Virg.

Labor

Labor est certe in vincendis cupiditatibus : sed nonne est major in illis subeundis damnis quæ à non victis cupiditatibus enascuntur? Unde iterum atque iterum vide, quod si fugis laborem domandæ cupiditatis, quare non illum potius fugis qui ab indomitis manet subeundus? Responde & confundere. Nec dicas, plus fore meriti, quando labor augebitur; nam labor qui ex defectu virtutis provenit, non auget meri-

tum sed minuit; talis est autem labor immortificatæ concupiscentiæ; defectus virtutis est, ac proinde etiam defectus est meriti: *Labor est stultorum qui affligit eos, ut ait Sapiens.*

Ecc. 10.

Vide in prima parte, Sabbato Hebdomadæ secundæ post Epiphiniam; Et vide *ut semper mortificationem Iesu in corpore & animo tuo circumferas: ut doctrina & vita Iesu ubique in te manifestetur.*

FERIA QUINTA.

DE SVBLIMI PERFECTIONE EVANGELICA QUAM CHRISTUS DOMINUS PROPONIT

HIS VERBIS.

Audistis, quia dictum est: oculus pro oculo, & dentem pro dente? Ego autem dico vobis, non resistere malo: sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, prabe illi & alteram. Et ei qui vult tecum iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium: & quicumque te angariaverit mille passus, vade cum illo, & alia duo. Qui petis à te, da ei, & volenti mutuari à te, ne avertaris.

Matth. 5. Luc. 6.

VERITAS PRACTICA.

Si quid videtur difficile quod dixit Christus, hoc ipso facile redditur quod Christus dixit.

RATIO EST, Quia quidquid sit difficile, facile redditur, quando voluntas permovetur ad illud libenter acceptandum.

Sed si quid difficile videatur, quod Christus dixit, hoc ipso quod Christus dixit, voluntas permovetur ad illud libenter acceptandum.

Ergo & hoc ipso facile redditur. Quod certe consideranti valde est opportunum.

I. PUNCTUM.

RECTE observant Interpretes, quæ hic dicuntur à Domino, posse esse præcepta, vel consilia tantum, vel nec præcepta nec consilia. Præcepta sunt primò negativa, ut evitetur omne peccatum, si quod in tali materia possit contingere ut vindictæ appetitus, scandalum religionis, & si quid simile. Deinde præcepta sunt etiam affirmativa, ut si quando se daret occasio multum illustrandæ divinæ gloriæ, & juvandi proximum & salutis c-

Haynefius Parsertia.

jus promovendæ: tunc quod jubetur, observemus oportet; atque interim ita simus affecti & parati ad hanc observantiam, ut potius nobis petire omnia, & vitam ipsam tolli vellemus quam vel Deum offendi, vel scandalizari proximum, vel Religioni probum ullum nostram inferri culpam.

Consilia tantum sunt, quoties non talis urget necessitas, sed vel utilitas aliqua proximi solum promoveret, vel majus nostrum spirituale bonum, vel ad propitiandum divinum numen, impetrandumque aliquod sibi vel proximo, donum cæleste.

Hæc præcepta verò sunt nec consilia, quando hinc publica læderetur Justitia, quando daretur impiis impunita licentia, quando denique rectæ rationi & prudentiæ, non carnali non politiciæ, sed Christianæ adversarentur. *Cognovi Domine quia æquitas judicium tuum: æquitas testimonia tua: omnia mandata tua æquitas.*

Pf. 110.

Verum quia proclive est homini sese in his palpare & fingere sæpe esse rationem & prudentiam, ubi sola est naturalis repugnantia & difficultas, idcirco diligenter contra obfirmandus est animus, & attentè consideranda veritas, quod si quid difficile & arduum dixit Christus, hoc ipso facile redditur consideranti quod dixit Christus.

Ratio

Ratio est evidens ipso naturæ lumine, & quotidiana experientia quæ docemur, quod, quidquid difficile nobis proponatur, si simul voluntati proponitur aliquid quo permoveatur ad illud libenter acceptandum, tunc facile redditur & jucundum: quia volenti nihil difficile. Atque

Ecl. 10. hinc, ut ait Sapiens, *Pecunia obediunt omnia, Quia voluntas hominis sic facile allicitur & permovetur: quando autem est allecta & permota voluntas in aliquid, sibi ad illud assequendum subternit omnia quantumcunque sint ardua & difficilia.*

Prov. 27. Hinc & illud ejusdem Sapiensis in Proverbiiis, *Anima saturata calcabit farum: & anima esuriens etiam amarum pro dulci sumit; Id est, quantumcunque res ad agendum propositæ, sint suaves vel asperæ, si se tamen voluntas aliter persuaderi permiserit, & suavitatem aspernabitur, & asperitatem amplectetur.*

Sap. Ep. 104. Nunquid fortè propterea dictum est ab alio Sapiente: *Non quia difficilia sunt, non audemus: sed quia non audemus, difficilia sunt.* Expende quàm sit id verum & probrosum.

II. PUNCTUM.

SED si quid videatur difficile quod Christus dixit: hoc ipso quod Christus dixit, voluntas permovetur ad illud libenter acceptandum.

Nempe imprimis Christus ad id exequendum quod dixit, confert gratiam, quæ vel sola si permovetur voluntas, tam libenter tunc acceptat quod proponitur, quàm potenter permovetur à gratia. **1. Cor. 12.** *Sufficit tibi gratia mea.*

2. Cor. 12. Deinde, suppositâ fide & gratiâ, quidquid ad insectendam nostram voluntatem potest esse in persona efficax, nonne id totum in Christo loquente sic reperitur, ut potiùs neget Christum dixisse aliquid, quam te neget velle quod dixit? Nonne est ipse Rex tuus? Pastor & legislator tuus? Redemptor & singularis Benefactor tuus? Mediator & Pontifex tuus? Tuus denique de cælo datus Doctor & præceptor? At nonne ista nomina in humanis rebus voluntatem nostram insectant? Cur non in divinis? **Joan. 6.** *Domine ad quem ibimus, verba vitæ æterna habet.*

Denique si aliquo insigni bono sibi aptè representato voluntas trahitur; aut si malo denuntiato deterretur, quid meliùs quàm quod promittit Christus? Quid damnosius quàm quod minatur? Quid honestius aut utilius aut

jucundius, quàm proximè sequi Christum? Quid infelicius quàm ab eo vel latum unguem discedere? *Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Phil. 1.* Nonne hoc libenter diceres?

III. PUNCTUM.

Siquid ergo videatur difficile quod Christus dixit: hoc ipso facile redditur quod Christus dixit: Quia quod voluntas libenter acceptat, sibi facile reddit, libenter autem acceptat quod dixit Christus, persuasa quod ille dixit, persuasa quod nec dicendo fallit nec fallitur; persuasa quod nihil verius doctrina Christi, nihil melius bono quod suadet, *A judicio tuo non declinavi quia tu legem posuisti mihi. Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super meliori meo? Adverte quam rationem reddat, cur & mandata faciat, & cur omnia faciendâ dulcissima reperiat, quia inquit, Tu legem posuisti mihi, quasi diceret, licet aspera lex & mandata essent difficilia, quia tamen considero Deum esse, qui talem mihi posuit legem, quod fortè non facerem aut non nisi repugnantè propter rei difficultatem, libenter tamen & facile facio propter te Domine qui suavis & mitis eum sis, facis omnia suavia. Quod & alibi distinctius exprimit, *Propter verba labiorum tuorum, ego custodi vias duras: Duras ex se, sed in te suaves, & propterea custodi vias quam mihi caras & pretiosas. Non quid præcipiar cogito, sed quis præcipiat; & tum si quæ esset asperitas in præcepto, statim emolliitur dum præipientem cogito.**

Nonne hoc ipsum posses tantò magis cogitare & dicere, quânto est aliquid in Domino Jesu quod suavius afficiat & potentius alliciat? Certè id tam suave erat sancto Bernardo, ut nihil sibi sapidum & suave sentiret nisi Jesum sonaret; tibi verò nisi prospicias, nihil asperius insonabit, quàm ubi Jesus apertius loquitur, & præfens adest, in his scilicet verbis & factis ubi summam suæ legis Evangelicæ posuit gratiam. Audi ad confusionem & instructionem tuam sanctum illum Christi Jesu cultorem. *Quid a quæ mentem cogitans impingat, quid ita exercitatos reparat sensus, videntes corroborat, vegetat mores bonos atque honestos, castas fovet affectiones? Aridus est omnis anima cibus si non oleo isto infunditur: inspidus est si non hoc sale conditur. Si scribas non sapit mihi, nisi legero tibi lesurum. Si dispenses aus conferas, non sapit mihi nisi sonitoris*

eris tibi Iesus. Iesus mel in ore, in aure melos, in corde jubilus. Et post pauca, sic ad rem nostram propius. Nihil ista ira impetum cohibet, superbia tumorem sedat, sanas livoris vulnus, restringit luxuria fluxum, extinguit libidinis flammam, sistim temperat avaritia, ac totius indecoris fugat pruriginem. Siquidem cum nomino Iesum, hominem mihi propono mitem & humilem corde, benignum, sobrium, castum, misericordem, & omnideniq; honestate ac sanctitate conspicuum: eundemq; in sum Deum omnipotentem, qui suo me & exemplo sanet & roboret Adjutorio: Hac omnia

simul mihi sonant cum insonuerit Iesus, Sumo itaq; mihi exempla de homine, & exemplum à potentis. Semper tibi in sinu sit, semper in manu: Pone me, inquit, signaculum in corde tuo; signaculum in brachio tuo. Tu rariùs de illo cogitas; adverte, & vide in 1. parte, Feria 4. primæ Hebdomadæ in Adventu hæc explanatur Veritas.

Nulla in re frequentius Spiritui Sancto resistitur, quàm quod infrequentius de Christo cogitatur.

FERIA SEXTA.

DE DILIGENDIS INIMICIS.

Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros. Matth. 5.

VERITAS PRACTICA.

Si naturæ humanæ durum est obedire Christi præcepto, longè est durius gratiæ, naturam humanam non obedire Christo.

RATIO EST, Quia id cuique rei durius censendum est, quod rationabilis ei repugnat. Sed rationabilius repugnat gratia, naturam humanam non obedire Christo præcipienti dilectionem inimicorum, quàm natura repugnet obedire.

Ergo & id gratia est durius, ac proinde magis obediendum.

I. PUNCTUM.

CONSIDERANDA sunt verba Christi Domini quibus non modò præceptum sed & modus diligendi inimicos continetur. Audistis, inquit, quia dictum est, diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persecutibus & calumniantibus vos, ut sicut filii Patris vestri qui in caelis est, qui Solem suum oriri facit super bonos & malos.

Ex quibus colliges primò ad hoc præceptum tria requiri, corde, ore & opere exequenda. Corde, ut diligamus inimicos; ore, ut oremus pro ipsis; opere, ut eis beneficiamus. Deinde præcepti dignitas & excellentia demonstratur, cum

dicitur ut sicut filii Patris vestri. Ac denique apparet ejus necessitas cum vix alioquin ulla sit charitas proximi; nam addit, si enim diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? Nonne & publicani hoc faciunt? Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? Nonne & Ethnici hoc faciunt? Quod si natura humana durum est, huic obedire præcepto: quàm longè durius gratia, naturam humanam non obedire Christo? Quod ut accuratius expendatur, præmitti debet, quod unicuique rei censendum est id esse durius quod rationabilius ei repugnat. Non est videlicet durum nisi quia repugnat, & quò magis repugnat, eò durius censeri debet, est verò duplex repugnantia; una sensus seu naturæ corruptæ; & altera rationis. Ac quidem de repugnantia sensus non est quæstio, nec unquam esse potest in re spirituali & divina, cum ubi talis repugnantia reperitur, sit semper rationi seu gratiæ subijcienda. Debitores enim sumus Rom. 8. non carni ut secundum carnem vivamus, si enim secundum carnem vixeritis, moriemini, si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. In hoc uno tota sistit vita spiritualis & virtus.

Repugnantia verò rationis duplexitem considerari posset, nempe rationis inferioris & superioris, sed indistinctè hic pro eadem accipitur, intelligendo rationem rectè ordinatam, cui quidquid magis repugnat, aut quidquid secundum eam, cuicumque rei magis est repugnans, id omnino debet dici esse durius & molestius, Iniquè & durè agis mecum, quare ita egisti, dice-

bat Laban Jacob; imò tu quam iniquius mecum & durius, respondit Jacob, tum verò probat dictum ex repugnantia cum a quietate & Ratione.

1. Pet. 3. Parati semper ad satisfactionem omni poscentis vos rationem non modo de ea qua in vobis est spe, ut exigerat sanctus Petrus: sed de omni prorsus actione, ut sanctus Thomas respondit rogatus aliquid memorandum posticum diceret jam jam moriturus: Nihil, inquit, agite cuius non possitis probatam rationem reddere.

II. PUNCTUM.

SED rationabilis, sed iustus, sed secundum illam rationem rectè ordinatam longè magis repugnat gratia, naturam humanam non obedire Christo præcipienti dilectionem inimicorum, quàm repugnet ipsi naturæ obedire tali præcepto.

Et enim quænam est illa naturæ humanæ repugnantia? Nonne est tota sensualis aut rationis illius inferioris, quæ secundum considerationes terrenas & caducas de rebus differit & iudicat? Cur enim non d. ligas inimicum? Responde & responsum examina, num sapiat carnem aut spiritum terram aut cælum, Dæmonem aut Dominum Iesum? **Vade post me satana, scandalum es mihi; quia non facis ea qua Dei sunt, sed ea qua hominum.** Sic Christus repellendam docuit carnis prudentiam.

Matt. 16.

At verò quod humana natura non obediat præcipienti Christo, repugnantia est gratiæ seu divini Spiritus secundum rationem rectè ordinatam. Sicut enim ratio fide illustrata cunctis aperte clamât omnem creaturam & præcipuè rationalem esse Christo subiectam, sic prorsus infert sibi repugnare, si non illi obediat. **Omnia subiecit sub pedibus eius, & ipsum dedit Caput supra omnem Ecclesiam, qua est corpus eius & plenitudo eius, qui omnia in omnibus adimpletur.** Et alibi: **in eo enim quod omnia ei subiecit, nihil dimisit non subiectum ei. Decebat eum propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem, consummare.** Id est, sic perfecte gloriosum eum facere, ut nihil d. esset ad eius gloriam: deesset verò aliquid, si quid non esset ei plene subiectum.

Eph. 1.

Et quidem varij sunt tituli quibus id Christus promeruit, de quibus jam supra in prima parte non nihil dictum est. Primus est excellentia personæ qua Deus homo, unde si **Regi quasi**

Heb. 2.

1. Pet. 1.

præcellenti, subiiciendi sumus, quantò magis Christo cuius ministri sunt Angeli? Secundus, Filatio, seu quia filius Dei est, hoc enim vel solo nomine Patet: **filium constituit heredem universorum: per quem fecit & sacula.** Tertius est, humilitas & subiectio quæ semetipsum examinavit formam servi accipiens, & humiliavit semetipsum, factus obediens, usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltavit illum, & dedit illi nomen quod est super omne nomen, ut in nomine IESU omne genua flectatur, Cælestium, terrestrium, & infernorum. Id est, omnes ubique locorum ei subiiciantur. Sed & quartus est titulus in eius morte, qua factus Redemptor omnium, hoc ipso etiam omnium factus est Dominus; **In hoc enim Christus mortuus est & resurrexit, ut & mortuorum: & vivorum dominetur.** Sertius: **oculus, omnes stabimus ante tribunal Christi, scriptum est enim, verus ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectitur omne genu.** Quintus est donatio Patris, quando iam non esset tot titulis meritis, tamen Bonitate sua Pater hoc illi dedisset quod Filius agnoscebat sibi datum, dicens pater: **Deditis ei potestatem omnis in cælo & in terra.** Sextus est, perpetua gratiarum communicatio quam in fluxu in totum Ecclesiæ corpus & in membra singula, quæ certe non minorem ei debent subiectionem quàm membra capiti, Septimus denique ut plures committam alios, est ipsa eius electio quæ fit à cunctis fidelibus per Baptismum, in quo esse velut pactum & Chirographum sancti Patres affirmant, quo nos Christo totos dedimus & consecramus.

O Domine quia ego servus tuus, ego servus tuus; Non sufficit semel profiteri, quia tam multa sunt nomina quibus eius Dominio toti astringimur, ut quantum illa iam rationi humanæ nota sunt, tantum reclamet ratio si non ipsa natura humana se totam illi subdat.

III. PUNCTUM.

ERGO si natura humana durum est obedire Christi præcepto, longè est durius Gratia, naturam humanam non obedire Christo, Cui tot titulis & nominibus est devincta, ut ne ipse Christus possit quemquam eximere a debito servitutis & obediæ. Nam in hoc ipse Christus obediit Patri qui vult omnes nos ipsi esse subiectos,

ac proinde etiam non potest non id velle Filius qui nunquam dissentit à Patre; *Ve omnes, inquit, honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Qui non honorificat filium, non honorificat Patrem.* At cerè qui non obedit Filio non illum honorificat, & Pater se ultorem futurum talis inobedientiae jam pridem testatus est: *Ponam, inquit, verba mea in ore ejus, loqueturque ad eos omnia quae praecepero illi: qui autem verba ejus quae loquetur in nomine meo, audire noluerit, ego ultor existam.* Quasi diceret, quando in te ab illo imperata vel vetita nihil aliud esset quam quod imperavit & vetuit: si quis ei non paruerit, hoc ipso punietur. Et tamen si rationes possent fingi contra id quod jubetur, nulla tamen nec dici nec fingi potest contra iussionem ab illo factam, quam omnino ratam fixamque volo.

At que hoc praecipue spectandum est, in hoc praecepto, quidquid sit de re ipsa quae praecipitur, quidquid contra opponas, Christus est Dominus qui praecipit, *Contra quem non est Ratio non est Sapientia, non est prudentia, non est consilium.* A DOMINO egressus est sermo: non possumus extra placitum ejus quidquam aliud loqui. *EGO Dominus, non oderis fratrem tuum in corde tuo.* EGO Dominus, leges meas custodite. Quem emphaticum loquendi modum videtur usurpasse Dominus cum hic dicit, *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros.* Quasi diceret, quidquid mundus, quidquid natura humana, quidquid ratio, quidquid legis antiquae dicant Interpretes, EGO qui superemineo istis omnibus, *Dico vobis, Jubeo, praecipio, & mihi praecipienti obedire debetis.*

At rursus dices, haec quidem esse vera in speculatione ut dicitur, sed in praxi semper dura & aspera Esto id quidem ut dicis, quid porro inde? Nunquid propterea non obedendum? Nunquid non subijcienda natura gratiae quia non hi laborat in illa subjectione? Nimirum *interroga jumenta & docebunt te: & volatilia*

caeli & indicabunt tibi. Loquere terra, loquere caelo, & respondebit tibi, & narrabunt pisces maris. Intuere solem, nunquid naturale illi est & proprium moveri motu continuo? At jubetur stare in gratiam hominis, & ecce stat contra naturam, *Obediente Domino voci hominis.* Nunquid natura est ignis comburere quidquid attingit; aut aqua vehementis absorbere quidquid attingit? Utrumque tamen elementum sese continet, & Deo jubente, homines intactos servat. Naaquid Leoni, nunquid serpenti aut alius belluis naturale est, ut homines devorent & enecent? Non devorant tamen Deo vetante. Quid Corvo voracius? & tamen Eliae panem portat illaerum. Quid in mari ferocius quam immane illud Cete quod Jonam accepit in utero & inde vivum reddidit? Quid morbis, quid morte, quid Damone diu: aut implacibilis? Cedunt tamen Christo jubenti, & uno verbo, vix ulla est creatura, quae non iussa fuerit contra naturalem inclinationem homini deservire; iustis que statim paruit. Itane homo, homo ille supra Creaturas ratione praeditus, ut Dominum suum cognoscat & imperanti lubens volensque pareat, non parebit! O quam vere dictum, *pugnabit cum illo orbis terrarum, contra Insensatos.* Jam enim ratione pugnant & viciunt irrationabilia rationabilem. Certè non jam homo, comparandus jumentis insensatis aut similibus illis effectus, sed longe infra omnes a seipso degenerat! *Memento novissimorum, & desine inimicari.* Id est, sicut in instanti morte sic modo deponendum omne odium, *Quia fortis ut mors dilectio.*

Vide in 2. parte, Sabbato Hebdomadae 3. Dominica Palmarum, & Feria 2. Hebdomadae 3. post Octavas Paschae, ubi haec habetur Veritas:

Charitas non quaerendo sua, melius invenit, quam si quaereret,

Ios. 10.

Dan. 3.

Matt. 14.

Dan. 14.

Act. 28.

3. Reg. 17.

Ioan. 1.

Sap. 2.

Eocl. 28.

Cant. 2.

Mat. 5.

Deut. 18.

Pr. 21.

Gen. 24.

Levit. 19.

Iob. 12.

P 3

SAB.

S A B B A T O.

DE RESPECTIBVS HVMANIS FUGIENDIS.

Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis; alioquin non habebitis mercedem apud Patrem vestrum. Matth. 6.

VERITAS PRACTICA.

Qui suam Iustitiam facit ut videatur, maximam quæ fieri possit, iniustitiam videtur facere,

RATIO EST. Quia maxima iniustitia est usurpare quod Dei est, ipso Deo invito & vetante. Sed qui iustitiam suam facit ut videatur, sibi usurpat quod Dei est, ipso invito & vetante. Ergo maximam quæ fieri potest iniustitiam videtur facere: seu potius, ne faciat, attendat quod Christus Dominus monet.

I. PUNCTUM.

1. de Corp.

EGREGIE sanctus Joannes Chryostomus primo de Compunctione libro, postquam enumeravit multitudine vitiorum quibus involvimur: Si quis, inquit, potuerit ab istis se nexibus exuere, cautiusque & astentius quæ mandata sunt, adimplere, malum ingens superbia continud obrepit in qua est gravior lapsus. Cui conformiter sanctus Augustinus, Nisi humilitas omnia quacunque bene facimus & praeceperit, & comitatur, & consecuta fuerit, & proposita quam intueamur, & approposita cui adhaereamus, & imposita quæ reprimamur; jam nobis de aliquo bono facto gaudentibus, totum extorquet de manu superbia: Virtus quippe cetera in peccatis, superbia verò etiam in recte factis timenda est, ne illa qua laudabiliter facta sunt, ipsius laudis cupiditate amittantur. Quomobrem opportunè Christus Dominus, Attendite, inquit, ne Iustitiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis, Nomine autem Iustitiæ intelliguntur omnia bona opera quorum res sunt præcipuæ species de quibus ipse conlequenter agit toto capite sexto sancti Matthæi, nempe Eleemosyna, Jejunium, & Oratio; quæ

Ep. 56.

tria distinctè spectant Deum, proximum & nos ipsos.

Atque ut in eorum actibus exercendis hoc attendamus quod monet Dominus, attentè consideranda est Veritas quæ hic docetur, Quod si nostram Iustitiam fecerimus coram hominibus, ut videamur ab eis, videbimur maximam quæ fieri possit, Iniustitiam facere. Quia videlicet maxima illa censenda est iniustitia, quando quod Dei est maximè proprium, ipso nolente & prohibente Deo, sibi quis usurpat. Cum enim omnis usurpatio rei alienæ invito rationabiliter Domino, sit iniustitia, certè quod res usurpata magis est propria & cara Domino suo, quod Dominus à quo subripitur est altior seu quod altiori & superiori jure rem possidet, quod denique magis rationabiliter est invitatus, tunc omnium iudicio illa rei alienæ usurpatio dicenda est major iniustitia, seu magis iniusta & gravis in suo genere, utpote quæ in se magis comprehendat quæcunque faciunt ad gravitatem iniustitiæ.

At verò quid potest esse aut cuius potest esse magis proprium, quàm quod Dei est, Deo, qui à se uno habet quod habet, & à quo pendent creata omnia? Quis verò est altior Dominus quam qui est *Altissimus super omnem terram: Et* Ps. 96. qui tali jure sua possidet ut nec ipse suo se jure possit exuere. Si autem sua nolit communicare, nisi quantum permittit libertati hominum qui ab eo nolente & invito, sibi quæ Dei sunt non vereatur usurpare, quis cogitari possit magis rationabiliter invitatus & nolens quàm qui suprema est ratio rei um omnium, & prima quarumlibet regula rationum? *Nunquid via mea non est aqua, Ez. 48. 11* & non magis via vestra prava sunt, dicit Dominus? Unde aperte patet, quanta sit illa iniustitia, quàm gravis & exitiosa, si quis, quod Dei est maximè proprium, sibi usurpet, Deo nolente & Ps. 118. vetante? *Injustè iniquitatem fecerunt in me.* Nonne id agnoscis.

II. PUN-

II. PUNCTUM.

SED qui iustitiam suam facit ut videatur ab hominibus, usurpat sibi quod Dei est, ipso Deo invito & nolente.

Usurpat enim gloriam illius iustitiæ, quam facit ut videatur, ut æstimetur, ut laudetur, & glorificetur. Quæ quidem gloria sic proprium Dei bonum est, ut singulariter Deus dicatur in Scripturis, Rex & Dominus Gloria, quasi diceretur, neminem sibi posse illam præterdere, nisi quantum ipsi Deus voluerit communicare, aut nisi qui talem præterdit gloriam se reum faciat usurpatæ rei divinæ contra vel præter divinam voluntatem. Neque id gratis dicitur, sed firma est constansque ratio fundata in duobus divinis titulis seu attributis quæ sunt ita Divinitati propria, ut non possit esse Deus quin sit Principium & Finis omnis iustitiæ, totiusque boni operis à quocunque hominum facti: ac proinde quin omnis Gloria quæ ex tali permanat bono, sit Deo maximè propria. Propter me, propter me faciam ut non blasphemem: & gloriam meam alteri non dabo. Ego ipse, ego primus, & ego novissimus. Quasi diceret, sicut ego sum primum principium à quo quidquid sit, oritur: ita ego sum finis ad quem debet referri omne opus, & omnis operis gloria. Quod sic declarat apertius: Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea? Aut exaltabitur serra contra eum à quo trahitur? quomodo si elevetur virga contra elevantem se, & exaltetur baculus qui utriusque lignum est: Perinde ac si diceretur, sicut rei bene gestæ non datur gloria instrumento, sed agenti per instrumentum; sic planè Deo qui primarius est agens omnium bonorum operum debet referri gloria Omnia opera nostra operatus es nobis, Domine Deus noster.

Agunt quidem cum Deo & cooperantur ad bonum opus homines, aliter ac instrumentum inanime, unde & merentur suis bonis operibus mercedem sibi promissam: sed nihil propterea deperit Deo, nihil propterea gloriæ sibi potest homo usurpare. Primò quidem quia homo cum nō sit sui ipsius principium neque finis, non potest propter se ita operari, ut finis, quem sibi proponit, destruat finem Dei; destrueret autem finem Dei, si propriam quæreret gloriam, & non divinam; neque enim hic est finis Dei agentis cum homine, ut homo suam quærat gloriam: ac proinde nec potest esse finis

agentis cum Deo hominis, Noli propter eam, Noli propter tuam gloriam, destruere opus Dei.

Deinde si quæ merces promissa est operanti homini, bene operanti promissa est, seu bonis eius operibus. At non possunt illius bona esse opera, qui in suis operibus velit videri ab hominibus ut laudetur, hæc est vanitas quæ poenam potius meretur quam præmium; Va qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis: Er expressè dictum à Domino; Alioquin mercedem non habetis apud Patrem vestrum.

Denique si operanti bonum precatur Apostolus Gloriam & honorem & pacem, opportunè quidem, sed an propterea qui operatur bonum, possit illam ambire & sibi usurpare non dixit Apostolus, imo cum Christo vetuit. Non gloriatur omnis caro in conspectu eius. NON efficitur inanis gloria cupidi, NIHIL per contentionem, neque per inane gloriam. GLORIA in consensione ipsorum qui terrena sapiunt. NON quarimus ab hominibus gloriam: neque à vobis, neque ab aliis, SOLI Deo honor & gloria. Poveratne loqui expressius contra quærentes suam gloriam?

III. PUNCTUM.

QUAM suam ergo iustitiam facit ut videatur ab hominibus, maximam, qua fieri possit, injustitiam videtur facere: Quia quod Dei est maximè proprium, ipso invito & nolente sibi usurpat. Unde aptè sanctus Bernardus, Gloriam meam, Dominus ait; alteri non dabo: & superbus, ego, inquit, mihi eam licet non dederis, usurpabo. Potestne aliquid injuriosius & injustius cogitari? Cogita duos homines in eodem opere laborantes, quorum unus alio longè minus de suo conferat, longè minus laboret, & tamen totum quod ex labore colligitur emolumentum sibi omnino attrahat, defraudetque socium operis, sua debita parte, licet reclamantem & contradicentem. Nunquid tibi videtur illa esse merces defraudata, quæ à sancto Jacobo clamare dicitur, Et clamorem eius in aures Domini Sabbathoth introire? Velle sic tam crudelem in homines exercere injustitiam? Hæc est verò, hæc est injustitia quam contra Deum meditaris, quando iustitiam tuam facis ut videaris & lauderis. Laboras cum Deo in opere, sed profectò longè minus quam ipse Deus: & tamen totum laboris pretium, totumque operis emolumentum tibi assumis, ni-

Pf. 23.
1. Cor. 3.

Is. 48.

Ibid. 10.

Ibid. 26.

Rom. 14.

Rom. 2.

1. Cor. 1.

Gal 5.

Phil. 2.

Ibid. 3.

1. Thess. 2.

1. Tim. 3.

Serm. 4.

de Nativ.

Dom.

Iac. 5.

hil profusus Deo reservans, qui sibi solam gloriam reservatam volebat!

- Hab. 4.* *Ve ei qui multiplicat non sua! usquequo & aggravat contra se densum lutum? Usquequo in suam perniciem accumulat terrenam gloriam, quæ velut lutum erat caleanda & quam tamen in dies sibi multiplicat & condensat, quia nihil familiarius nihil ostratius nihil copiosius ista vanitate, quæ quæritur in iis quæ apparent coram hominibus: & hanc unam referet ex cunctis suis operibus, vanitatem! O lutum verè densum quo vana inficitur anima & cujus pondere demergetur ad infima, nisi sibi prospiciat! Nunquid justificabo stateram impiam. & sacculi pondera dolosa? Nunquid possum approbare, & non punire illum qui tam injustè & fraudulenter agit cum proximo & cum Deo, ut non nisi subtractis eorum bonis ditescat? Nonne percussit Herodem Angelus, Eò quòd non dedisset ho-*

norem Deo, & consumptus à vermicibus, exspiravit? Non omnes vani & superbi sic forte superbiunt & peccant sicut iste Herodes; sed quantumcunque minus superbiant, magis tamen peccant quàm putent: & gravius punientur quam timeant: nam verè Deo David confitebatur: Odisti observantes vanitates, supervacuè, Quamobrem deinceps ex consilio Sapientis: Bono animo gloriam redde Deo: Et dic sæpe cum Domino, si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est.

Vide in 1. parte, Feria 2. Hebdomada 2. in Adventu, ubi hæc statuitur Veritas: *Eccl. 35.*

Nulla re homo quantumvis gloriosa gloriari potest.

Et alibi passim, Verbo, Gloria, Humilitas, In-

sentio.

DOMINICA SEXTA

POST PENTECOSTEN.

DE MVLTA TURBA, EX PAVCIS
PISCICULIS ET PANIBUS A
DOMINO SATURATA.

Cum turba multa esset cum Iesu nec haberent quod manducarent, convocatis Discipulis, ait illis: misereor super turbam, quia ecce iam tri-duo sustinent me, nec habent quod manducant, &c.

Marci 8.

VERITAS PRACTICA.

Non quod times, timendum est, ne desit tibi Deus, sed ne tu desis Deo.

RATIO EST, Quia non est timendum nisi malum quod à te pendet ut caveas, & cui precavendo timor est opportunus.

Sed quod times ne desit tibi Deus, non est ita malum, quod à te pendet ut caveas, sicut ne tu desis Deo.

Non illud igitur quod times timendum est, sed aliud quod minus times, & unde ad Divinam providentiam pleris refert.

I. PUNCTUM.

AT quidem notum est omnibus miraculum illud quod hodie nobis proponitur, sed non est satis consideratum. Tria vero sunt præcipue quæ attentius expendas & admireris.

Primum est quam multa turbæ sequerentur Dominum, quanta vis & virtus Domini qui tam multos ad se alliceret, & tamen nos illi Domino toties resistimus! O quam prudenter Apostolus. *Videte ne recusetis loquentem.*

Secundum, quanta devotio, quantus fervor & quale studium universi hujus populi qui ad deficien-

Heb. 12.